

det Onske, som nu blev udtalt af det ærede Medlem fra 4de Kredts (Fallefen) og som den ærede Minister allerede har udtalt i det andet Thing, at man vilde saa vidt muligt en Gang give Theatret en afgiftsfri Bygning; men jeg maa bede om, før det skete, at denne Bygning blev gjort færdig; thi saaledes som den nu henstaar, henstaar den i en aldeles uanstændig Stand. Der mangler fuldstændig en Underkjørsel, hvor Kvinder og gamle, svage Folk kunne komme ind i Theatret uden at faae Blæst, Storm, Regn og Sne paa sig. Det Skur, der nu er der, er saa uanstændigt, af en saadan Bessaffenhed, at endog fornylig Brandvæsenet har gjort Indsigelse mod dets Henstaaen i den Stand. Det er altsaa den Betingelse, jeg har at tilføie til den ærede Ministers Onske. Søvrigt tror jeg dog, at siden det ærede Medlem, der nu talte, optog den nuværende Form, som Theatrets Budget har faaet paa Finansloven, saa særdeles velvilligt, der dog bør tages et Forbehold i dette Thing imod Forstandigheden af at stille hele Theatrets Budget paa Finansloven. Theatret har, som det ærede Medlem har indrømmet, sin industrielle Side, og ved enhver industriel Virksomhed, som skal tilveiebringe sine Indtægter og kun kan tilveiebringe dem ved Hjælp af Udgifter, er det overordentlig skadeligt at fastsætte et smaaligt detailleret Budget for Udgifterne, fordi det meget ofte vil hindre, at der kommer Indtægter ind. Det ærede Medlem nævnte foruden sorte Panthere ogsaa fremmede Kunstnere. Det er ikke saa sjældent, at fremmede Kunstnere her blive antagne for at fylde Theatret; det er sket baade i Fjor og i Aar. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at det kun bør ske undtagelsesvis. Sker det en Gang hvert 10de eller 20de Aar, kan Nationaltheatret taale den babyloniske Sprogforvirring, som kommer paa Scenen, naar Italiener, Evenffere og Tydfkere skulle spille sammen med danske Skuespillere. (En Stemme: Sangere!) Jeg beder om Forlabelse, man hører godt de Ord, der synges, navnlig i Recitativet, og det bliver et forfærdeligt Raos, naar der spørges paa Dans og svares paa Italiensk eller onvøndt, og Svaret ikke passer til Spørgsmaalet. Men naar der er Tale om at kunne gjøre dette, eller der f. Ex. er Tale om at sætte et stort, kostbart Stykke i Scene mod Slutningen af Saisonen, hvor det maaske endog var mest nødvendigt, at det bringes til Opsørelse, fordi Besøget ellers vilde være sparsomt, men den Post, som omfatter f. Ex. Garderobe, Dekorationer eller Statistvæsen, næsten er opbrugt, saa vil Theatret jo lide et Tab ved, at det ikke lykkes at bringe dette kostbare Stykke, som maaske kunde give sine Udgifter 4 a 5 Gange tilbage, til Opsørelse i det løbende Theaterværk. Det er altsaa i alle Maader uhenigtsmæssigt, at Theatrets Budget helt og holdent, om det end nogenlunde nær har holdt sig til det administrative Budget, som opsættets, optages paa Finansloven. Der er en meget stor Forskjel

paa, om Ministeren har frie Hænder til at bevilge Overstridelse af en af Udgiftsposterne, eller om han derfor skal paatage sig Ansvar lige over for Rigsdagen. Men jeg gaar ind derpaa, fordi jeg er overbevist om, at den samme Erfaring, man gjorde for 20 Aar siden, vil man gjøre igjen, nemlig at det er galt, og at det kun vil staa paa Finansloven nogle faa Aar. Og saa er der en anden Ting, jeg glæder mig over, og det er, at Sorø Akademi endelig en Gang vil kunne faae nogle af sine Penge igjen. Jeg har aldrig kunnet være med til at billige, at man tog Penge af Sorø Akademi til at opbygge og forandre det kongelige Theater for, fordi Holberg en Gang havde givet sin Formue, som han til Dels havde tjent ved at skrive danske Komedier, til Sorø Akademi. Jeg indser ikke, at der er synderlig mere Logik i den Anvendelse, end om man vilde anvende Hørlusholms Penge paa Flaaden, fordi Hørlus Trolle havde været Admiral. — Fra Theatret tillader jeg mig at gaa over til Universitetet. Det staar i Aar i samme bedrøvelige Stilling, som det har staaet i de sidste Aar, med en betydelig Underbalance af nær henimod 100,000 Kr. Jeg erkjender, at den høitærede Minister har gjort Alt, hvad han kunde for at skaffe Eigevægt tilveie eller for at skaffe Universitetet et tilstrækkeligt Tilskud fra Staten. Nu er der siden 1872 forbrugt henimod 400,000 Kr. af Universitetets Kapitalformue. Det er omtrent en Fjerdedel. Bliver man ved paa den Maade, er det latterligt, at vi ville holde Universitetets 400aarige Jubileum næste Aar, thi den useilbarlige Følge vil blive, at Universitetet om faa Aar gaar fallit — ja, det er i Grunden allerede fallit — men i hvert Fald at dets Formue efterhaanden helt spises op. Jeg henstiller til den høitærede Minister om det ikke er paa Tide, at man forsøger, saaledes som man gjorde for 5—6 Aar siden, at skaffe en Sammendragning til Stede af Universitetets, polytekniske Lærestalts og Kommunitetets Formue. Jeg veed meget godt, at man paa andet Sted har antaget, at Kommunitetet er stiftet til Bedste for Uformuende, altsaa, at det er en stor Fattigstiftelse; men Enhver, der kjenner Lidt til Kommunitetets og Universitetets Historie, vil vide, at det aldeles ikke er Tilfeldet. Kommunitetet er stiftet til Universitetets Støtte. Det staar udtryffeligt i Fundatsen; det er stiftet for at skaffe Universitetet Studenter, thi den Gang, det blev stiftet, var Velstanden i Landet saa ringe og Interessen for Studier saa ringe, at Universitetet saanedes Tilgang; det havde Profesorer, men ingen Studenter. Det er i fuldeste Maade Universitetets egen Stiftelse, og at stille de to Stiftelser fra hinanden eller anvende Kommunitetets Formue til anden Brug end Studiernes Fremme og Universitetets Baade, strider mod dets Bestemmelse.